DOI :https://doi.org/10.5281/zenodo.16918877

ମୂଳ ପ୍ରବନ୍ଧ

ଚାକିରୀ ଜୀବନର ଅସହାୟତା : ପାଉଁଶ ତଳର ନିଆଁ

ଶମ୍ଭୁନାଥ ଶିଅଳ

ସଂକ୍ଷିପ୍ତସାର :

ସ୍ୱାଧୀନତା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଓଡ଼ିଆ ନାଟକରେ ବିପିନ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ସମସ୍ୟାମୂଳକ ନାଟକ ଏକ ବୈପ୍ଳବିକ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଚାକିରୀଜୀବି ମଣିଷର ଅସହାୟତାକୁ ନେଇ ତାଙ୍କର ଯେଉଁ କ୍ଷୁଦ୍ର ନାଟକଟି 'ପାଉଁଶ ତଳର ନିଆଁ' ନାମରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ତାହା ଦର୍ଶକ ଓ ପାଠକଙ୍କର ଅଧିକ ପ୍ରିୟ ହୋଇପାରିଛି । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ମଣିଷ ଗୋଷ୍ଠିଗତ ଜୀବନରୁ ନିଜକୁ ସାମାନ୍ୟ ଦୂରେଇ ବଂଚୁଥିବା ଜୀବନ କ୍ଷଣ କ୍ଷଣକରେ ମାନସିକ ଅଶାନ୍ତିର ସୂତ୍ରପାତ ଘଟାଏ । ଏଥିସହିତ ଚାକିରୀ କରୁଥିବା ମଣିଷର ମାନସିକ ଅସ୍ଥିରତା କିପରି ଗୋଟିଏ ପରିବାରକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ, ତାହାରି ଆଧାରରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ଏହି ନାଟକଟି ଉତ୍ତରଅଶୀ ନାଟ୍ୟ ପରଂପରାର ଏକ ବିସ୍ମୟ ବୋଲି ମନେ କରାଯାଇପାରେ ।

ପ୍ରମୁଖ ଶବ୍ଦାବଳୀ :

ଚାକିରୀ, ଅସହାୟତା, ଦୁର୍ନୀତି, ସଂଳାପ, ମାନସିକସ୍ଥିତି

ମଣିଷ ସହରକୈନ୍ଦ୍ରିକ ଜୀବନ ବଂଚିବା ପରଠାରୁ ଯେଉଁସବୁ ବାଧାବିଘ୍ନର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଛି, ତାହାକୁ ଆମେ ସାହିତ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଉ । ନାଟକ ହେଉଛି ଏଭଳି ଏକ କଳା ଯେଉଁଥିରେ ପାଠକ ବା ଦର୍ଶକ ସାମ୍ନାସାମ୍ନି ଅନୁଭବ କରେ ସେହିସବୁ ବିଷୟ ଯାହା ମଣିଷର ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିବା ଜୀବନକୁ ତୋଳିଧରେ । ଓଡ଼ିଆ ନାଟ୍ୟ ସାହିତ୍ୟର ଅସହାୟତାବୋଧ ନାଟ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ଆରମ୍ଭରୁ ହିଁ ଆମେ କୌଣସି ନା କୌଣସି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥାଉ । ଯେତେବେଳେ ମଣିଷ ସହର କୈନ୍ଦ୍ରିକ ହୋଇ ଜୀବନକୁ ଗୋଷ୍ଠୀରୁ ବାହାର କରି ବ୍ୟକ୍ତିକୈନ୍ଦ୍ରିକ ହେଲା ସେତେବେଳେ ଅସହାୟତା ନିଜର ରୂପ ବିସ୍ତାର କଲା । ୧୯୫୦ମସିହା ପରେ ପରେ ଓଡ଼ିଆ ନାଟ୍ୟ ସାହିତ୍ୟରେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗଟି ଅଧିକ ମାତ୍ରାରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଲା । ଯେଉଁସବୁ ନୂତନ ପ୍ରୟୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ ଓଡ଼ିଆ ନାଟ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ ପରେ ଦର୍ଶକ ତଥା ପାଠକ ଅନ୍ତରକୁ ସ୍ପର୍ଶକଲା ତାର ମୁଖ୍ୟ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଥିଲା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅସହାୟତାବୋଧ ।

ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧକୁ ଅନ୍‌ଲାଇନରେ ପଢ଼ିବାପାଇଁ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତୁ

Quick Response Code:

Available online at :
https://pracheenews.com/

DOI:
https://doi.org/10.5281/zenodo.16918877
Article No - BPP00318

ଉତ୍ତରଅଶୀ ସମୟରେ ନାଟ୍ୟଶିଳ୍ପୀମାନେ ନିଜ ଜୀବନକୁ ଯେଉଁ ଭାବରେ ଅନୁଭବ କରିଛନ୍ତି, ତାହାକୁ କୌଣସି ନା କୌଣସି ମଧ୍ୟରେ ଉନ୍ମୋଚନ କରିଦେବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ସମୟ ବେଳକୁ ଓଡ଼ିଶାର ଲବ୍ଧ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ନାଟ୍ୟକାର ବିପିନ ମହାପାତ୍ର ଯେଉଁ ସାମାଜିକ ନାଟକ ମାଧ୍ୟରେ ମଣିଷ ଜୀବନର ଅସହାୟତାକୁ ଦେଖାଇବା ନିମନ୍ତେ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି, ସେଥିରେ କେତେ ସଫଳତା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି ତାହା ପାଠକ ତଥା ଦର୍ଶକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବେ । ଜଣେ ମଣିଷ ଚାକିରୀ ଜୀବନରେ ଥାଇ ନିଜର ସଙ୍କୋଚପଣିଆ ନିମନ୍ତେ ଯେଉଁପରି ଭାବେ

ଯୋଗାଯୋଗ :
ଶମ୍ଭୁନାଥ ଶିଅଳ, ଗବେଷକ, ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ଓଡ଼ିଆ ବିଭାଗ
ବ୍ରହ୍ମପୁର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ,ଭଞ୍ଜବିହାର
Email: ss756048@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0009-0003-2884-1696

This is an open access journal, and articles are distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial Share Alike 4.0 License, which allows others to remix, tweak, and build upon the work non commercially, as long as appropriate credit is given and the new creations are licensed under the identical terms.

For reprints contact: *pracheepatrika@rediffmail.com*

ପ୍ରାପ୍ତି	ସମୀକ୍ଷିତ	ଗୃହୀତ	ପ୍ରକାଶିତ
୭.୦୪.୨୦୨୫	୧୧.୦୫.୨୦୨୫	୨୫.୦୬.୨୦୨୫	୧.୦୭.୨୦୨୫

ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧକୁ କିପରି ଉଦ୍ଧୃତ କରିବେ : ଶିଅଳ, ଶମ୍ଭୁନାଥ ;୨୦୨୫। ଚାକିରୀ ଜୀବନର ଅସହାୟତା : ପାଉଁଶ ତଳର ନିଆଁ। ବାସ୍ତବତାର ପରିପ୍ରକାଶ ପ୍ରାଚୀ। ଭାଗ :୧୧, ସଂଖ୍ୟା : ଘ, ପୃଷ୍ଠା :୪୨-୪୫।

ଜୀବନ ସଂଘର୍ଷକୁ ସାମ୍ନା କରୁଛି, ତାହାର ଏକ ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରତିରୂପ 'ପାଉଁଶ ତଳର ନିଆଁ' ନାଟକ । ଏହି ନାଟକଟି ୧ ଡିସେମ୍ବର ୧୯୮୧ ମସିହାରେ ବ୍ରହ୍ମପୁର ଟାଉନ ହଲ୍‌ରେ ରାଜସ୍ୱ ଅଣ ଗେଜେଟେଡ କ୍ଷେତ୍ର କର୍ମଚାରୀ ସଂଘଦ୍ୱାରା ପ୍ରଥମେ ଅଭିନୀତ । ଏହି ନାଟକରେ ଜୀବନର ଯେଉଁ ଅନ୍ଧକାର ପକ୍ଷ ଆମେ ଦେଖୁଁ ଓ ସାହିତ୍ୟିକ ମୂଲ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ ଜୀବନ ସହିତ ତାହା କେତେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତାହାକୁ ମଧ୍ୟ ଆମେ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବେ ଅନୁଭବ କରିପାରୁ । ସର୍ବମୋଟ ୭ ଗୋଟି ଚରିତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ନାଟକଟି ଯେଉଁ କ୍ରମରେ ଗତି କରିଛି ତାହାର ପାଶ୍ଚାତ୍ୟରେ ରହିଛି ଏକ ବୈପ୍ଲବିକ ଆହ୍ୱାନ ।

ଚାକିରୀ ଜୀବନର ଅସହାୟତା ସଂପର୍କରେ ଜଣେ ନାଟ୍ୟକାର ନାଟକ ଲେଖିବାବେଳେ ଅନେକ ବାଧାବିଘ୍ନକୁ ସାମ୍ନାକରେ । ସବୁଠାରୁ ବଡକଥା ହେଲା ନାଟ୍ୟକାର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହାପାତ୍ର ଏହି ନାଟକ ଲେଖିବାବେଳେ ନିଜ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନର ଅନୁଭବ ଓ ଅନୁଭୂତିକୁ ବାଦ୍ ଦେଇପାରିନାହାନ୍ତି । ନିଜେ ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗର କର୍ମରତ ଥାଇ ଉକ୍ତ ବିଭାଗର ଅସହାୟତାବୋଧକୁ ଉନ୍ମୋଚନ କରିବା ସକାଶେ ସେ ଯେଉଁ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି, ତାହାର ପ୍ରଶଂସା ଯେତେ କଲେ ମଧ୍ୟ କମ୍ ହେବ । ନାଟକଟିର ସୃଷ୍ଟି ପଛର କଥାକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାକୁ ଯାଇ ସେ 'ଆମ କଥାରେ' ଲେଖିଛନ୍ତି "ଦାୟିତ୍ୱ ସଂପନ୍ନ ରାଜସ୍ୱ ନିରୀକ୍ଷକ ଚାକିରୀ ଜୀବନରେ ବିଭିନ୍ନ ଜଞ୍ଜାଳ ଭିତରେ ହଠାତ୍ ଆମ୍ଭେମାନେ ଚିନ୍ତାଗ୍ରସ୍ତ ହେଲୁ । ଆଖି ଆଗରେ ନାଚି ଉଠିଲା ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷେତ୍ର କର୍ମଚାରୀ ସଂଘର ଉଦାସୀନତା ସହିତ ସରକାରଙ୍କ ଅବହେଳା । ଏମିତି କେତେ କଣ ନୈରାଶ୍ୟ ଜନକ ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀର ବଳୟ ଭିତରେ ସମସ୍ତ ସହକର୍ମୀ ଭାଇମାନଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ବ୍ରହ୍ମପୁର ସହରରେ ଗୋଟିଏ ଜିଲ୍ଲାସ୍ତରୀୟ ରାଜସ୍ୱକ୍ଷେତ୍ର କର୍ମଚାରୀ ସମ୍ମିଳନୀର ଆୟୋଜନ କରିପାରିଲୁ"। (୧)

'ପାଉଁଶ ତଳର ନିଆଁ' ନାଟକଟି ଅନେକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ । ନାରୀ ଚରିତ୍ର ବିହୀନ ଏହି ନାଟକଟିରେ ଜୀବନର ଖଣ୍ଡିତାଂଶକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରାଯାଏ । ଏଥିସହିତ ମଣିଷର ଅସହାୟତା ବୋଧ ତଥା ତାହାର ବାସ୍ତବିକ ରୂପଟିକୁ ଆମେ ଦେଖିପାରୁ । ନାଟକଟିରେ ମୁଖ୍ୟ ଚରିତ୍ର ଭାବେ ଆମେ ଧରଣୀକୁ ହିଁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରୁ । ଯଦିଓ ନାଟକଟିରେ ଚରିତ୍ର ପରିବର୍ତ୍ତେ ବୃତ୍ତି ମୁଖ୍ୟ ବିଷୟ ପାଲଟିଯାଇଛି, ତଥାପି ଧରଣୀଙ୍କ ଚରିତ୍ର ହିଁ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗର ପ୍ରତିଲିପି ରୂପେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ।

ନାଟକଟି ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି କାଂଚନପୁର ଆର.ଆଇ ସର୍କଲ ଅଫିସରୁ । ଏହି ଅଫିସରେ କାର୍ଯ୍ୟରତଥିବା ତିନିଜଣ କର୍ମଚାରୀ ଯଥା ଶ୍ରୀଧର, ଧରଣୀ, ନିଶାକର କାହାଣୀଟିକୁ ଆଗେଇ ନେବାରେ ହୋଇଛନ୍ତି ସହାୟକ । ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବାର କଥା ଏହି ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ଆର୍ଥିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଅସ୍ୱଚ୍ଛଳ । ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିବାରଟି ଏମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମାସିକ ଦରମାରେ ଜୀବନର ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରିବା ଏମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ହୁଏ ଅସଫଳ ତଥାପି ଜୀବନକୁ ଭୋଗିବା ନିମନ୍ତେ ଏମାନଙ୍କ ଜନ୍ମ ଯେମିତି ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଯାଇନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀଧର ହେଉଛି କାଂଚନପୁର ଆର.ଆଇ ସର୍କଲ ଅଫିସର ଜଣେ ବୃଦ୍ଧ ମୋହରୀର । ଏହି ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ସ୍ୱଳ୍ପ ଦରମାରେ ନିଜ ପରିବାର ଚଳାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନିଜ ବୃତ୍ତିକୁ କଦାପି କଳୁଷିତ କରିନାହାନ୍ତି । ଏମିତି ହୋଇଛି ନିଜର ପେଟବିନ୍ଧା ରୋଗର ଖାତିର ନକରି କର୍ମସ୍ଥଳୀକୁ ଧାଇଁ ଆସିଛି ଏବଂ ସହକର୍ମୀମାନଙ୍କ ସହ ନିଜ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇଛି । ପ୍ରସଙ୍ଗକ୍ରମେ ସେ ଯେତେବେଳେ ନିଜ ପରିବାର ନିମନ୍ତେ ଧରଣୀଙ୍କର ଆଦର୍ଶରୁ ସାମାନ୍ୟ ବିଚ୍ୟୁତ ହୋଇଛି ଏବଂ ନିଜର ଭୁଲ୍‌କୁ ସ୍ୱୀକାର ମଧ୍ୟ କରିଛି । ଏହି ଚରିତ୍ରଟି ମାଧ୍ୟମରେ ନାଟ୍ୟକାର ସାଧାରଣ ମଣିଷର ଚାକିରୀ ଜୀବନ ମଧ୍ୟରେ ଅସହାୟତା କିପରି ଦୋଳାୟମାନ ସ୍ଥିତିରେ ଛିଡା କରେଇଦିଏ ତାହାକୁ ସ୍ୱଷ୍ଟ କରିଅଛନ୍ତି ।

ଦର୍ଶକ ତଥା ପାଠକ ପ୍ରଥମରୁ ଶ୍ରୀଧର ଚରିତ୍ରଟିକୁ ସକରାତ୍ମକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖୁଥିବେ ନିଶ୍ଚୟ । କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ଶ୍ରୀଧର ମଣିଷପଣିଆର ପ୍ରମାଣ ପାଇଛି ଧରଣୀଠାରୁ ସେତେବେଳେ ତାହାର ଭାବାନ୍ତର ଘଟିଛି ।

ଶ୍ରୀଧର– "ମୁଁ- ମୁଁ ଅପରାଧୀ ଆଜ୍ଞା ! ମୋ ପରି ଅପରାଧୀ ଜଣେ କେହି ଏ ଦୁନିଆରେ ନ ଥିବ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଚିହ୍ନି ପାରିଲେ ବି ପ୍ରତାରଣା କରିଛି ଆପଣଙ୍କ କଥା ନେଇ ସମାଲୋଚନା କରିଛି । ସରକାରୀ କାମରେ ବି ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ଆଦେଶର ଅବମାନନା କରିଛି । ହେଲେ କାହିଁକି ଜାଣନ୍ତି ଆଜ୍ଞା ବହୁକୁଟୁମ୍ବୀ ଜୀବନରେ ବଂଚିବାର ରାସ୍ତା ଖୋଜିଖୋଜି" । (୨)

XXX XXX XXX XXX

ଶ୍ରୀଧର– "ଆଦ୍ର କଷ୍ଟରେ) କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କ ଦରମା ବିଷୟରେ ମୁଁ କିଛିହେଲେ ଚିନ୍ତା କରିନି ଆଜ୍ଞା ! ଏଠିକି ଆସିବା ଦିନଠାରୁ ଆପଣ କେଉଁଠି ରହୁଛନ୍ତି କଣ ଖାଉଛନ୍ତି, କେତେବେଳେ କଣ କରୁଛନ୍ତି ସେ କଥାବି ମୋ ପରି ଜଣେ ନିର୍ମମ ଅଧସ୍ତନ କର୍ମଚାରୀ ଜାଣିବାକୁ ଦିନେହେଲେ ଚେଷ୍ଟା କରିନଥିଲି ଅଥଚ ଆପଣଙ୍କ ଠାରୁ ମୁଁ ଆଜି ଏ ଟଙ୍କା ନେଉଛି ମୋର ଜରୁରୀ କାମ ତୁଲାଇବା ପାଇଁ ।" (୩)

ନାଟକରେ ଧରଣୀ ଚରିତ୍ରଟି ଅନେକ ସଂଘର୍ଷମୟ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ସାମ୍ନାକରି ହୋଇଛି ଗତିଶୀଳ । ନିଜ ପରିବାରକୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅସଫଳ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପିତାଙ୍କ ଆଦର୍ଶରୁ ବିଚ୍ୟୁତ ହୋଇନାହିଁ । ଧରଣୀର ପିତା ଚାକିରୀ ସମୟରୁ

କହିଥିଲେ ଦୁର୍ନୀତିଯୁକ୍ତ ଅର୍ଥର ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ । ଝାଳ ବୁହା ଧନରେ ହିଁ ଜୀବନ ବଂଚିବାରେ ରହିଛି ମହତ୍ତ୍ୱ । ଏମିତି ହୋଇଛି ରାତାରାତି ଧନୀ ହୋଇଯିବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ନେଇ ଅଲେଖ ଚୌଧୁରୀ ଆସିଛି ଧରଣୀ ପାଖକୁ । ସରକାରୀ ଅଫିସର ଭାବେ ନିଜ କର୍ତ୍ତବ୍ୟକୁ ହିଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମନେକରି ରାଜନୀତିର ଚାପ କିମ୍ବା ଅର୍ଥର ବଳକୁ ଆଦୌ ପ୍ରଶୟ ଦେଇନାହିଁ । ଆଗାମୀ ରାଜନୀତିରେ ଅଲେଖ ସରପଂଚ ଭାବେ ଏବଂ ରାତାରାତି ଧରଣୀକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟପତି କରାଇ ଦେବ ଏଭଳି ପ୍ରଲୋଭନକୁ କୁଠାରଘାତ କରି ଧରଣୀର ପିତାଙ୍କ ଆଦେଶ । ଘରେ ନିଜର ଧର୍ମପତ୍ନୀ ରୋଗାକ୍ରାନ୍ତ ଥିବା ଅବସ୍ଥାକୁ ମଧ୍ୟ ଭୁଲିଯାଇଛି ନିଜର ସଙ୍କୋଚତା ଆଗରେ । ସଲ୍‌ଭେନସି ସାର୍ଟିଫିକେଟରେ ନିଜର କ୍ଷମତାଠାରୁ ଅଧିକ ଅର୍ଥର ସୁପାରିସ କରି ନିଜର ରାଜନୈତିକ ଜୀବନକୁ ବ୍ୟାପକ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଅଲେଖ ଯେଉଁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଛି ତାହା ଜଣେ ସାଧାରଣ କର୍ମଚାରୀର କାର୍ଯ୍ୟରେ ହୋଇଛି ଆଘାତ ପ୍ରାପ୍ତ । ଅଲେଖ ଧରଣୀଠାରୁ ନାସ୍ତିସୂଚକ ମନ୍ତବ୍ୟ ପାଇବା ପରେ ତାହା ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ଅନେକତ୍ର କିନ୍ତୁ ସଫଳ ହୋଇନାହିଁ । ଏମିତି ହୋଇଛି ତହସିଲଦାର ନିକଟରେ ଧରଣୀ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରସ୍ତାବ ଉପସ୍ଥାପନା କରିଛି ଜଣେ ସର୍ଚ୍ଚୋଟ କର୍ମୀଭାବେ ଧରଣୀର ଯେଉଁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ରହିଛି ତାହା ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଧରଣୀର ସହାୟତା କରିଛି । ଏହି ଚାକିରୀ ଜୀବନରେ ଅସହାୟତାବୋଧକୁ ସେ ବେଶ ଭଲ ଭାବେ ଅନୁଭବ କରିଛି । ଯେତେବେଳେ ନିଜର ଧର୍ମପତ୍ନୀ ଅର୍ଥ ଅଭାବରେ ଉତ୍ତମ ଚିକିତ୍ସା ନପାଇ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିଛି ।

ନିଜ ପରିବାରର ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯେତେବେଳେ ସୁଦୃଢ ହୋଇ ଛିଡା ହେବାପାଇଁ ଇଙ୍ଗିତ ପାଏ ସେତେବେଳେ ସମସ୍ତ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ସାମ୍ନା କରିବା ପାଇଁ ତା ଭିତରେ ଶକ୍ତି ସଂଚରି ଯାଏ । ଯାହା ଘଟିଛି ଧରଣୀ ଚରିତ୍ରରେ । ବାପା ଯେଉଁ ଚିଠି ଖଣ୍ଡକ ଥରେ ପଠାଇଥିଲେ ନିଜର ଭାଙ୍ଗି ପଡୁଥିବା ପରିବାରର ଅସହାୟତା ଦେଖାଇ ତାହା ବାପାଙ୍କର ଶେଷ କଥା ପଦକରେ ହୋଇଛି ନିଷ୍ପ୍ରଭ । ଧାଡିଟି ଥିଲା ଏମିତି ଗତ ସାତଦିନ ହେଲା ବୋହୂ ପିଲା ବେମାରରେ ପଡିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଉପଯୁକ୍ତ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ମୋ ନିକଟରେ ପଇସା ପତ୍ରର ଅଭାବ । ତୋ ବୋଉ ଏବଂ ମୁଁ ବୋହୂ ପିଲାର ଦେହପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାରି ବ୍ୟସ୍ତ ତେଣୁ ତୁ ଯେପରି ହେଲେ ଚିଠି ପାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କେତେ ଟଙ୍କା ନିଶ୍ଚୟ ପଠାଇବୁ । ଡେରି କରିବୁନି । ହଁ ମନେରଖ ଉପବାସରେ ସିନା ରହିଛୁ, ଆର.ଆଇ ଚାକିରୀରେ ଦୁର୍ନିତିକୁ ଜମା ପ୍ରଶୟ ଦେବୁନାହିଁ ।

ପିତାଙ୍କ ଆଦର୍ଶକୁ ଅମାନ୍ୟ କରି ଧରଣୀ ନିଜ ଚାକିରୀ ଜୀବନରେ ଅନେକ ବାଧାବିଘ୍ନର ସମ୍ମୁଖୀନ କରିଛି । ସେ ଯଦି ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତା ହୁଏତ ତାର ପ୍ରାଣପ୍ରିୟା ପତ୍ନୀ ବଂଚିଯାଇ ପାରିଥାଆନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ସାରାଜୀବନ ପିତାର ଆଦର୍ଶକୁ ଅମାନ୍ୟ କରିଥିବା ପୁଅଟିଏ ହୋଇ କଳଙ୍କ ବୋହିବାର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଥାଆନ୍ତା କି ?

ଚାକିରୀ ଜୀବନରେ ଅସହାୟତାବୋଧ ରହିଥାଏ ଚିରକାଳ । କିଏ କିପରି ଜୀବନ ବଂଚୁଛି, ତାହାହିଁ ହେଉଛି ପ୍ରକୃତ କଥା । ଏହି ପାଉଁଶ ତଳର ନିଆଁ ନାଟକଟିରେ ପିଅନ ଚାକିରୀ କରିଥିବା ସାଧାରଣ ମଣିଷ ନିଶାକର ଜୀବନକୁ ଭଲଭାବେ ଭୋଗିପାରିଛି କି ? ତା ଜୀବନକୁ ଏହି ଚାକିରୀଟି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଆତ୍ମସନ୍ତୋଷ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିଛି କି ? ଏହାର ଉତ୍ତର ହୁଏତ ହୋଇପାରେ ନା । ଯଦି ସେ ଜୀବନରେ ଏହି ଚାକିରୀ ପାଇବା ପରେ ଅସହାୟ ହୋଇପଡିନଥାନ୍ତା ତେବେ ଗୋଟିଏ ମଦ୍ୟପର ପରିଚୟ ନେଇ ଅନ୍ୟ ଆଖିରେ କଳଙ୍କିତ ହୋଇ ନଥାନ୍ତା । ଚାକିରୀର ଅସହାୟତା ମୂଳରେ ମଣିଷର ମାନବିକତା ତଥା ଆଦର୍ଶ ହିଁ ଅନେକ ସମୟରେ ପଛରୁ ଭିଡିଧରେ ।

ନାଟକରେ ସମାପ୍ତି ଦୃଶ୍ୟ ଆଡକୁ ଆସିଲେ ଆମେଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀର ଅସହାୟତା ପରବର୍ତ୍ତୀ ବିଚଳିତ ରୂପକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିପାରିବା । ଡାକବାଲାଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଚିଠିରେ ନିଜ ପତ୍ନୀଙ୍କ ବିୟୋଗ ଯେପରି ଧରଣୀକୁ ମାନସିକ ସ୍ତରରେ ଭାଙ୍ଗି ପକାଇଛି ତାହା ପାଠକ ସାମ୍ନାରେ ନାଟ୍ୟକାର ବିପିନ ମହାପାତ୍ର ଜୀବନ୍ତ ସଂଳାପ ମାଧ୍ୟମରେ ଉପସ୍ଥାପନା କରିଛନ୍ତି । ତହସିଲଦାର ନିମାଇଁ ସେହି ସମୟରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ ଧରଣୀ ପାଖରେ । ଜଣେ ଚାକିରୀଜୀବି ବ୍ୟକ୍ତିର ପତ୍ନୀ ବିୟୋଗଜନିତ ଅସହାୟତାବୋଧର ଚିତ୍ର ଅଧିକ ପ୍ରାଣବନ୍ତ ହୋଇଛି ଦୁଇ ତିନୋଟି ସଂଳାପ ମାଧ୍ୟମରେ ।

ଧରଣୀ– "(କାନ୍ଦ ବନ୍ଦକରି ବିସ୍ଫୋରିତ ନୟନରେ) ଆରେ ଏ କଣ ଏ ବିରାଟକାୟ ଆକାଶଟା ସତେ ଯେମିତି ଛିଣ୍ଡି ପଡୁଛି ମୋ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ । ମୋର ପାଦ ଦିଇଟା ଯେମିତି ଅକାମି ହୋଇ ଯାଉଛି । ଆରେ ଏ କଣ ହେଲା ମୋ ଦେହଟା ଖାଲି ମରି ମରି ଯାଉଛି । ନା ନା ଆଉ ମୁଁ ବଂଚିବିନି ମୁଁ ମରିଯିବି ସୁପରଭାଇଜର ବାବୁ (ଛେଚି କଚାଡି କାନ୍ଦିଲେ)"।

ଚାକିରୀ ପରେ ଏକତାର ମୂଲ୍ୟ ହେଉଛି ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ– ଏ ବାକ୍ୟଟିରେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ନାଟ୍ୟଶିଳ୍ପୀ ବିପିନ ମହାପାତ୍ର । ଏକତା

ନଥିବା ଯୋଗୁଁ ବିଭିନ୍ନ ମନମାଳିନ୍ୟ ଘଟି ମଣିଷ ଭାରାକ୍ରାନ୍ତ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଜୀବନ ଅନେକ ସମୟରେ ବିପଦ ଆଡକୁ ଅଗ୍ରସର ହୋଇଉଠେ । ଶେଷ କେତୋଟି ସଂଳାପରେ ଚାକିରୀଜୀବୀ ମଣିଷଙ୍କ ପାଇଁ ଏକତାର ମୂଲ୍ୟ କିପରି ହେବା ଉଚିତ୍ ସେ ସଂପର୍କରେ ନିମାଇଁ ଏବଂ ଧରଣୀର ବାର୍ତ୍ତାଳାପକୁ ଗୁରୁତ୍ୱର ସହ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇଛନ୍ତି ନାଟ୍ୟକାର ।

ଧରଣୀ – (ଅସହ୍ୟ ଏବଂ ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ) ନାଁ କିଏ କହେ ଆମେ ଆଜି ସୁପ୍ତ, ନିଷ୍କ୍ରିୟ, ଅଥର୍ବ । ତମେ କୁହ ସୁପରଭାଇଜର ବାବୁ । ହେଲେ ତମେ ସେମିତି କରିପାରିବ କି । ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ବେମାରରେ ମଲା ହେଲେ ମୁଁ ମରିବି ସଂଗ୍ରାମରେ । ହଁ ହଁ ମୁଁ ପ୍ରାଣମୂର୍ଚ୍ଛା ସଂଗ୍ରାମ କରିବି ମୋ ଭାଇମାନଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାକୁ ଦୂର କରିବାପାଇଁ ଏବଂ ବଜ୍ରନିର୍ଘୋସ କଣ୍ଠରେ ଡାକରା ଦେବି ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷେତ୍ର କର୍ମଚାରୀ ସଂଘ ଜିନ୍ଦାବାଦ । (୫)

ନିଜ ବୃତ୍ତିଗତ ଜୀବନକୁ ଯିଏ ଭଲପାଇ ବସିଛି ତା ସାମ୍ନାରେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଅଧିକ ସମୟ ତିଷ୍ଠି ରହିପାରିନାହିଁ । ଯଦି ଚାକିରୀକୁ ତଥା ନିଜ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଧରଣୀର ସେହି ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂପର୍କ ନଥାନ୍ତା ତେବେ ପତ୍ନୀ ବିୟୋଗ ପରେ ମଧ୍ୟ ନିଜ ବୃତ୍ତିକୁ ତଥା ଆଦର୍ଶକୁ ସେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୋଲି ମନେକରିପାରି ନଥାନ୍ତା । ଚାକିରୀଜୀବି ମଣିଷର ଅସହାୟତାବୋଧକୁ ନେଇ ନାଟ୍ୟକାର ଯେଉଁ ସୁନ୍ଦର କାହାଣୀର ପରିକଳ୍ପନା କରିଛନ୍ତି, ତାହା ବେଶ୍ ପ୍ରାଣବନ୍ତ ହୋଇଉଠିଛି ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହର ଅବକାଶ ନାହିଁ ।

ମଣିଷ ଅସହାୟ ହୋଇପଡେ ଜୀବନର ସରଳ ଗତିପଥରେ । ଯଦି କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକକୁ ଭୟକରି ନିଜ ଆଦର୍ଶ ତଥା କାର୍ଯ୍ୟର ବିରୋଧୀ ହୋଇଯାଏ ତେବେ ଦୁଃଖହିଁ ମଣିଷର ଶ୍ରେଷ୍ଠତ୍ୱ ସ୍ୱୀକାର କରେ । ଚାକିରୀ ଜୀବନରେ ଅସହାୟପଣ ଆସିବା ସ୍ୱାଭାବିକ କିନ୍ତୁ ସବୁପରେବି ନିଜକୁ ସୁଦୃଢ କରି ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମନେହେଲେ ଜୀବନ ଆହୁରି ସାଫଲ୍ୟମଣ୍ଡିତ ହୋଇପାରିବ । ଯାହାକି ନାଟ୍ୟକାର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ "ପାଉଁଶ ତଳର ନିଆଁ" ନାଟକରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ସମାଜରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ମଣିଷର ବୃତ୍ତିଗତ ଜୀବନକୁ ନେଇ ନାଟ୍ୟକାର ଯେଉଁପରି ରୂପ ଦେଇଛନ୍ତି ତାହା ସମାଜକୁ ନୈତିକତାର ପଥକୁ ଅଗ୍ରସର କରାଏ, ଯାହାକୁ ମୁକ୍ତ କଣ୍ଠରେ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ସ୍ୱୀକାର କରିବେ ନିଶ୍ଚୟ ।

ସହାୟକ ଗ୍ରନ୍ଥସୂଚୀ :

୧. ମହାପାତ୍ର ବିପିନ । ଆମ କଥା; ପାଉଁଶ ତଳର ନିଆଁ,ଟାଉନ ହଲ୍ ବ୍ରହ୍ମପୁର, ୦୧.୧୨.୧୯୮୧ ।

୨. ମହାପାତ୍ର ବିପିନ । ପାଉଁଶ ତଳର ନିଆଁ ୧୯୮୧ ପୃଷ୍ଠା- ୨୫,୨୭ ।

୩. ତତ୍ରୈବ – ପୃଷ୍ଠା-୧୬ ।

୪. ତତ୍ରୈବ – ପୃଷ୍ଠା-୩୪ ।

୫. ତତ୍ରୈବ – ପୃଷ୍ଠା-୩୬ ।

❖ ❖ ❖